

Director:
XEVI XIRGO

Subdirectors:
CARLES RIBERA,
LLUIS MARTÍNEZ,
MANUEL CUVAS,
PEPA MASÓ

SECCIONS:
Política, ANNA SERRANO; Europa-Món, PILAR ESTEBAN;
Economia, JOAN ARBENJOI; Opinió, TONI BROSA; Societat, CARLES SABATÉ;
Catalunya, JOAN RUEDA I RICARD PALOU; Cultura i Espectacles, JAUME VIDAL;
Suplement Cultura, DAVID CASTILLO; Comunicació, GEMMA BUSQUETS;
Disseny, RAMON BUCH; Fotografia, ANDREU PUIG;
Documentació, CARME TORNÉS; Delegada a Madrid, MONTESE OLIVA;
Tancament, ANTONI DALMAU; Llengua, QUIM PUIGVERT;
President del Consell Editorial, VICENT SANCHIS

REDACCIÓ I SEU SOCIAL:
Tàpies, 2 - 08001 Barcelona

CENTRALETA Tel. 93 227 66 00
ADREÇA INTERNET: <http://www.elpuntavui.cat>
SERVEI D'ATENCIÓ AL CLIENT Tel. 972 18 64 80
FAX Tel. 972 18 64 40

EDITA: CORPORACIÓ CATALANA DE COMUNICACIÓ, S.L.

PUBLICITAT: HERMES COMUNICACIONS, S.A.
Santa Eugènia, 42. 17005 Girona.
Tel.: 972 18 64 35 - Fax: 972 18 64 10

IMPRESSIÓ: Gráficas de Prensa Diaria. DIFUSIÓ CONTROLADA PER L'OJD.

Als efectes del que preveu l'article 32.1 paràgraf segon de la LPI, Corporació Catalana de Comunicació SL s'oposa expressament a la utilització de qualsevol contingut d'aquest diari amb la finalitat de fer revistes o revistes de premsa amb fins comercials (press-clipping) sense comptar amb l'autorització prèvia de Corporació Catalana de Comunicació SL.

SOVINT RITUALITZEM
ALGUNES DE LES NOSTRES
ACTIVITATS DIÀRIES

David Bueno i
Torrens

Professor i investigador
de genètica de la UB i
divulgador de la ciència

ARC VOLTAIC

Biologia, rituals i religiositat (i II)

Al meu article anterior, del 12 de juny, discutia, a partir de dos treballs publicats en revistes científiques (*Scientific American Mind* i *Cognition*), com determinats aspectes de la nostra biologia condicionen el grau de religiositat, un comportament afavorit per la selecció natural pel seu poder de cohesió social. Hi ha dos aspectes més que no vaig abordar en el primer article i que trobo molt suggeridors.

PER COMENÇAR, PER VEURE fins a quin punt la religiositat afavoreix la cohesió social, es va fer un experiment en què es va observar com diversos voluntaris als quals s'havia avaluat el grau de religiositat i espiritualitat ajudaven una altra persona. Es va constatar que les persones religioses tendien a ajudar preferencialment els individus de la seva comunitat, mentre que les persones espirituals no feien cap mena de distinció entre les persones de la seva comunitat i els estranys; i els fonamentalistes ajudaven únicament els de la seva comunitat, i ignoraven completament els altres. Certament, la religiositat pot actuar de mecanisme de cohesió, però sobretot a nivell de societats tribals on tots pertanyen a la mateixa comunitat, la qual cosa pot ajudar a entendre alguns

dels contrasentits que ha propiciat la globalització, des del fanatisme com a instrument identitari a les noves propostes d'espiritualitat.

UN ALTRE ASPECTE DESTACAT en totes les societats i religions és l'existència de rituals. Els rituals són protocols dissenyats per foragitar problemes o atraure situacions favorables, i malgrat no tenen cap base racional generen sensació d'efectivitat. De fet, si fem un acte honest d'introspecció, veurem que sovint ritualitzem algunes de les nostres activitats diàries, com per exemple la manera com preparam el cafè, la qual cosa ens indueixen la sensació inconscient que les coses ens

La religiositat pot actuar de mecanisme de cohesió, però sobretot a nivell de societats tribals on tots pertanyen a la mateixa comunitat

aniran bé. Per veure quins aspectes dels rituals generen aquesta sensació d'efectivitat, es van observar i analitzar voluntaris de diferents cultures —brasilers i nord-americans— mentre practicaven un ritual brasiler anomenat *simpatia*. Això va permetre establir que hi ha tres aspectes clau que influeixen en la percepció d'efectivitat: el nombre de passos, la seva repetició i la inclusió d'icones religioses.

L'EXPLICACIÓ BIOLÒGICA rau en la capacitat de la ment humana de fer relacions causals per intentar explicar el món que ens envolta, unes relacions que d'altra banda ens han servit per fer avançar la societat i la ciència i, en conseqüència, han permès la nostra supervivència. Probablement aquest sigui l'aspecte que ha fet que la selecció natural hagi afavorit els mecanismes mentals de ritualització. En aquest sentit, el nombre de passos i la seva repetició —també el mètode científic inclou repeticions— activa els mecanismes mentals que cerquen la relació de causa i efecte, malgrat no hagin de tenir necessàriament cap relació racional. I les icones religioses proporcionen familiaritat i autoconfiança.

POTSER AIXÒ EXPLICA PER QUÈ quan els polítics juren el seu càrrec ho fan de forma solemne, amb protocols elaborats on repeteixen un per un frases prèviament acordades, sovint davant icones religioses, en un ritual que els donarà la sensació de bona sort a ells i, per extensió, al país que governen. I també podria explicar per què tendim a sacralitzar objectes allunyats dels contextos religiosos, com banderes i constitucions, atès que atorgarien una major sensació d'efectivitat a qui els utilitzés en els seus rituals laics.

Relacions internacionals

Enric Vila

Periodista

Estic content de saber que la Facultat de Comunicació Blanquerna impartirà un grau en Relacions Internacionals a partir del curs vinent. Fins ara, aquests estudis només es podien seguir a Madrid i és bo que Barcelona aprofiti cada escaleta que li deixa l'Estat per internacionalitzar-se. Vivim temps difícils i la gent està espantada. Jo, com que sóc un romàntic que plora a les festes i riu als enterraments, per tot arreu veig oportunitats. A més crec en les tesis de Joseph Schumpeter sobre la destrucció creativa del capitalisme. Estic segur que la internacionalització de la nostra economia transformarà la nostra manera d'estar al món. Per això m'agradaria que aquesta llicenciatura contribuís a

Qui roba, com ara fa el nord d'Europa, tard o d'hora acaba com Espanya

crear un espai mediterrani de coneixement que ara mateix està molt poc articulada. És l'hora de treure els mapes de Pasqual Maragall, de Josep Pla, d'Eugeni d'Ors, de Victor Balaguer i de Feliu de la Penya. És l'hora que donem una puntada de peu al cul a Espanya i que amb Itàlia i amb el sud de França, i també amb el nord d'Àfrica, passem de la literatura als negocis. Potser sí que la diferència entre les ciutats és la força de la seva marca, però no hi ha marca sense destil·lació d'una identitat original —per això és tan important, el català—. Només si Barcelona surt al món brandant la seva catalanitat audaç i nord-americana convertirem aquesta barreja de misticisme i d'alegria de viure tan màgica que ens donen Montserrat i el Mediterrani en quarts, molts quarts per a nosaltres i per a la nostra euroregió. Si fem les coses bé, d'aquí uns anys ens adonarem que els rics no eren tan rics i que els pobres no érem tan pobres. Perquè qui roba, com ara mateix està robant el nord d'Europa, tard o d'hora acaba com Espanya. En canvi, qui treballa per fer créixer allò que és seu, transforma l'esperit en or.

(La creadora del Firefox ja s'ha adonat que el futur ve cap a nosaltres, per això ha decidit deixar Silicon Valley i venir a Barcelona.)

LA
PUNXA
D'EN
JAP

Joan
Antoni
Poch

